

καί ὡς ἐκ τούτου καταντᾶ ἀνίκανον διὰ τὴν γονιμοποίησιν. Ἐάν τούτο προῆλθεν ἀπὸ παχείαν γῆν καὶ καλλιτέραν τροφήν παρ' ὅσον ἀπαιτεῖ ἡ φύσις τοῦ φυτοῦ, ἀνάγκη πᾶσα νὰ μεταρτυθεῖ εἰς ἄλλην γῆν.

Διάνθισις (flos prolifer) λέγεται ἐάν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀνθους σχηματισθῆ δεύτερον· εἰς τὴν ῥηθείσαν περίπτωσιν μεταβάλλονται οἱ στήμονες καὶ ὁ ὕπερος εἰς κλώνα ἐξ οὗ βλαστάνουσιν ἐκ νέου βολβοὶ καὶ ἄνθη.

Ἀγγειόφυτον (clavus). Εἰς περίεργον μεταβολὴν ὑπόκεινται τὰ σιτηρὰ ἐν κικρῷ μεγάλης ὑγρασίας, δι' ἧς προκλαίεται φρυγμῆς τις τῶν ἀγγείων, καὶ οὕτως ἐμποδίζεται ἡ τῶν ὀπῶν ἐλευθέρη κυκλοφορία. Ὁ σπόρος λαμβάνει τότε μεγαλύτερον ὄγκον, ἀλλὰ δὲν ἐμπεριέχει ἐμβρυον. Διακρίνονται δύο εἶδη τῆς ἀσθενείας αὐτῆς. Τὸ μὲν καλὸν εἶδος εἶναι γλωμῶν, ὑποπέλιθρον, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἀλευρωδὲς ἄσπρον καὶ ἄχυρον, καὶ δύναται νὰ ἀλεσθῆ ἀνευ βλάβης διὰ τοὺς ἀνθρώπους μετὰ τὸν σίτον. Τὸ δὲ κακόν εἶδος ἔχει δυσάρεστον ὄσμην καὶ ἰσχυρὰν κυστικὴν γεῦσιν. Τὸ ἐξ αὐτοῦ ἀλευρον εἶναι γλισχροῦδες, ἀπορροῶν τὸ θερμὸν ὕδωρ βροδέως καὶ πλαττόμενον δὲν γίνεται πολτώδες. Ὁ ἐξ αὐτοῦ πρεσκευασμένος ἄρτος ἔχει πελιθρὸν χροῶμα, καὶ ἡ χρῆσις τιοῦτου ἄρτου προξενεῖ σπασμὸν καὶ τὴν ἀσθενεῖαν τὴν καλουμένην φρυγμῶν.

Ἀκρπία (sterilitas) λέγεται ἀσθενεῖα τις τῶν φυτῶν, ἐάν ἦναι ἀνεπίδεκτα νὰ προάγωσιν ἄνθη καὶ καρπούς. Τὰ αἴτια εἶναι κακὴ τοποθεσία, πολυταρκία, μεταρτυσεῖς ἀπὸ θερμὸν εἰς ψυχρὸν τόπον, καὶ ἐναλλάξ. Εἰς τὰς πλείους περιστάσεις θεραπεύεται διὰ τῆς λεγομένης φλεβοτομίας, δηλαδὴ καὶ ὁ κορμὸς καὶ οἱ κλώνες τέμνονται ἐλικοειδῶς, ἀλλὰ μόνον μέχρι τῶν ξυλωδῶν στρωμαμάτων.

Ἀποβολή (abortus) ὀνομάζεται, ἐάν τὰ φυτὰ ἔχοντα θηλυκὰ ὄργανα δὲν καρποφορῶσιν. Ἡ ἀσθενεῖα αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀρρένων γεννητικῶν ὀργάνων, καὶ τῶν ἀναγκιῶν πρὸς τὴν γονοποιίαν ἐντόμων, ἀπὸ ἀσθενῆ κατάστασιν τῶν δένδρων, καὶ ἀπὸ πολυσυρκίαν κτλ.

Ξ. ΑΑΝΔΕΡΕΡ.

ΚΑΜΗΛΟΠΑΡΔΑΛΙΣ.

—οοο—

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι τὸ ζῶον τοῦτο ἐφείλκυσεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὴν προσοχὴν τῶν ἀνθρώπων, καθότι καὶ ἐν τοῖς Αἰγυπτιακοῖς μνημείοις ἀπαντῶνται ἀνάγλυφα παριστῶντα αὐτὸ,

καὶ ἡ παλαιὰ Γραφή ποιεῖται μνεῖν αὐτοῦ ἐν τῷ δευτερονομίῳ ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν Ζιέμερ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ πλείστων ἄλλων ποιητῶν καὶ λογογράφων ἐκ τε τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ νεωτέρων ἀναφέρεται. Ἐκ μὲν τῶν ἀρχαίων ὁ Ἀρτεμίδωρος, ὁ Στράβιον, ὁ Σολῖνος, ὁ Ὠράτιος, ὁ Ὀππιανός, Κοσμάς ὁ Ἰνδικόπλευστος, Λέων ὁ Ἀφρικανός, ὁ Ἀθήναιος, Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, Πλίνιος, Δίων ὁ Κασίος, ὁ Ἀγαθαρχίδης, ὅστις λέγει ὅτι κατοικεῖ ἐν τῇ γῶρᾳ τῶν Τρωγλοδυτῶν, καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, καλῶν αὐτὸν πάρδιον καὶ ἰππάρδιον, ἂν καὶ ὁ Βύρων καὶ ὁ Κυβιέρης δι' ἄσχημαζοντα ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης αἰνίττεται ἄλλου τινὸς εἶδους ζῶον. Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων μεταξὺ πολλῶν περιηγητῶν, γεωγράφων, καὶ φυσικοῦστορικῶν, ἀρκυμέθην ἀναφέρωμεν τὸν διάσημον Μάρκον Πόλον, ὅστις ὁμιλῶν περὶ τῆς νήσου Ζανζιβάρης λέγει· «Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου τρυφῆς ἔχουσι προσέτι εἶδος τι ζῶου ὃ καλοῦσι γράφα· τοῦτο ἔχει λαίμην ἐκτεινόμενον τρία κατὰ μῆκος βήματα, τοὺς ἐμπροσθεν πόδας λίην ὑψηλοτέρους τῶν ὀπισθίων, τὴν κεφαλὴν μικρὰν, καὶ τὸ δέρας πολυχρωμῶν, δηλαδὴ λευκὸν, ἐρυθρὸν, καὶ στικτὸν. Τὸ ζῶον τοῦτο εἶναι ἠπίου χαρμητῆρος καὶ οὐδένα ποτὲ βιάπτει. Ἐὰν σημαῖσι ὅμως ὅτι φέρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κερατοειδεῖς κωνικάς ἐπιφύσεις κακαλυμμένους ἐκ τοῦ αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς δέρματος, καὶ ὅτι οἱ πόδες αὐτοῦ εἰσὶ δίχρηλοι. Παραλείπομεν ἐνταῦθα τοὺς ζωολογικῶς διακριτικούς αὐτοῦ χαρακτῆρας, ὡς τοὺς 32 ὀδόντας, τὰς ἐπὶ ὀστεωδῶν πυρίνων στηριζομένας κερατοειδεῖς ἐπιρύσεις κτλ. ὡς ἔργον ἀκριβεστέρως πραγματείας. Ἡ καμηλοπάρδαλις κατοικεῖ ἐν Ἀφρικῇ καὶ ἰδίως ἐν Νυβίᾳ, Ἀβυσσινίᾳ, Σενεγαμβίᾳ καὶ τὰ περίχωρα τοῦ Εὐέλπιδος ἀκρωτηρίου, ὅπου οἱ Ὀταντότοι θηρεύουσιν αὐτὴν καὶ βᾶλλουσι μετὰ βελῶν ἰσοβάτων. Τρέφονται δὲ ἐκ τοῦ κρέατος αὐτῆς, καὶ ἐκ τοῦ πυκνοῦ δερματός της κατασκευάζουσιν ἀσπίδια καὶ σκεύη ἐν οἷς διαφυλάττουσι συνήθως τὸ ὕδωρ. Οἱ δὲ Ἀβυσσῖνοι ἐκ τοῦ δερματός της καμηλοπαρδάλεως κατασκευάζουσι καὶ ἐπιστρώματα καὶ ἀσπίδας. Οἱ Νύγροι μεταχειρίζονται τὰς τρίχας αὐτῆς ἵνα κρεμῶσιν ἀπὸ τοῦ λαίμου των σιδηροῦς τινὰς ἢ χαλκοῦς κρίκους, οἷς φέρουσιν οὐ μόνον πρὸς στολισμὸν, ἀλλὰ καὶ ὡς φυλακτήρια κατὰ τῆς τῶν κακῶν δαιμονίων ἐνεργείας. Ἡ ἐνήλιξ καμηλοπάρδαλις ἀπορεύγει τοὺς ἀνθρώπους, ἐπομένως δυσκολώτερον ζωγραοῦσιν αὐτὴν.

Πρώτην φοράν τὸ ζῶον τοῦτο ἐκομίσθη εἰς Ῥώμην κατὰ τὸ 45 π. χ. ἔτος ἐπὶ τῆς δικτατορίας Ἰουλίου τοῦ Καίσαρος. Εἰς δὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκομίσθη πολλάκις ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν Ἀυτοκρατόρων, καὶ ἀκολούθως ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν Σουλτάνων, ἀρχομένων ἀπὸ Μωάμεθ τοῦ Γ' μέχρι τοῦ νῦν βασιλεύοντος. Εἰς τὰς λοιπὰς ἕως τῆς Εὐρώπης πόλεις, ἂν καὶ οἱ Σουλτάνοι τῆς Αἰγύπτου ἐπεμπον ἐνίοτε δῶρον πρὸς τοὺς κατὰ κικρὸν βασιλεῖς, δηλαδὴ Φριδερίκον τὸν Β' Ἀυτοκράτορα, τὸν Μανφρέδον, υἱὸν τοῦ αὐτοῦ Ἀυτοκρά-

τορος, και τὸν Ακυρέντιον τὸν ἐκ Μεδίκων, δὲν ἔγεινεν ὁμοίως ἀκριβῶς γνωστὴ μέχρι τοῦ 1826 ἔτους, ὅτε ὁ τῆς Αἰγύπτου Ἰσμαήλ Πασσᾶς ἐπειψε τρεῖς τούτων δῶρον, τὴν μὲν δηλονότι πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας, τὴν δὲ δευτέραν πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας, καὶ τὴν τρίτην πρὸς τὸν τῆς Ἀγγλίας. Εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν κατὰ τὸ 1836 ἔτος ἐκομίσθησαν καὶ ἕτερα ἅπαντα τοῦ εἴδους τούτου ζῶα, ἐξ ὧν τινὰ μάλιστα καὶ ἐτεκνοποίησαν, διὰ τῆς πολλῆς ὁμοίως σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας τῶν φροντιστῶν αὐτῶν. Τὸ ζῶον τοῦτο θεωρούμενον καὶ ὑπὸ τὴν παλαιοντολογικὴν ἔποψιν, δὲν εἶναι ἀγνωστον εἰς τὸν ἀρχαῖον ἐκεῖνον κόσμον, καθότι ἀπολελιθωμένα αὐτοῦ ὀστᾶ εὐρέθησαν ἐπὶ τῶν λόφων τοῦ Σίβρα καὶ τῶν τῆς Χιμαλαίας τῶν Ἰνδιῶν ὄρεων, καὶ προσέτι εἰς τινὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, ἂν καὶ ταῦτα ἀποτελοῦσιν ἰδιὸν τι γένος ἐπικλήθην, *Camilopardalis Biturigum*. (Ὁρ. Joly et Lavocat, Recherches historiques, zoologiques, anatomiques et paléontologiques sur la girafe. Strasbourg, 1845. εἰς 4ον μετ' εἰκονογραφῶν.

I. ΔΕ ΚΙΓΑΛΛΑΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΤΗΡΙΩΝ

κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους.

—ooo—

Ὁ κατὰ τοὺς ἀρχαίους τοσοῦτον φοβητὸς φόβος (*invidia*) μηδενίζεται κατὰ τὴν δόξαν αὐτῶν τότε ἀσφαλέστερον, ὅσον ἀκδέστερον καὶ μᾶλλον ἀποτρόπαιον εἶναι τὸ ἀντικείμενον, ὅπερ παρουσιάζεται ἐνώπιον τοῦ βασιλεύοντος. Αἱ ἀναρίθμητοι δὲ εἰκόνες αἱ ἐπὶ λίθων ἐγκεχαραγμέναι, καὶ περιστώσαι νεκρικὴν ὄψιν, εἶχον μὲν τὸν ἀρχαῖον σκοπὸν τῆς εὐδαιμονίας, ὥστε ἦσαν σύμβολα αὐτῆς, μετεῖχον ὁμοίως καὶ τοῦ ἐκτεθέντος σκοποῦ.

Συμβολικῶς καὶ προληπτικῶς ἀπεικονίσθησαν ὁ ὀφθαλμὸς, ἡ χεὶρ, ὁ ποῦς καὶ διάφορα ἄλλα ὄργανα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, καὶ ἀφιερῶθησαν ὡς ἀναθήματα εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν δι' εὐτυχεῖς τῶν νόσων ἰάσεις. Διὰ τοῦ κέρατος ἐξεφράσθη ἡ δύναμις τῆς ζωῆς, ἡ υἰεὶα καὶ τὸ καλῶς ἔχειν, ὃ πολλάκις καὶ διὰ διπλοῦ κέρατος παρίστατο. Ἰπεράνω τῆς εἰσόδου οἰκιῶν εἰς Πομπηίαν εὐρέθησαν τοιαῦτα σύμβολα μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς *Hic habitat feli-*

citas, ἧτοι Ἐνταῦθα ἡ εὐδαιμονία. Καὶ νεκρώσιμοι δὲ εἰκόνες ἀπετέλουν τοιοῦτον τινὰ σκοπὸν, καὶ κυρίως ἐν εἶδος ἀγρίδος ἧτις πολλάκις παρίστατο ὡς *larvalis imago*. Τοιοῦτον φυλακτῆριον λέγεται ὅτι ἀνηγέρθη ὑπὸ τοῦ Παισιστράτου ὡς *fascinum* ἀπέναντι τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ ὁ Ἀπούλιος κατηγορήθη ὅτι ἔφερον ἐφ' ἐαυτοῦ φυλακτῆριον χρήσιμον πρὸς βασκανίαν. *Pedes volivii* ὑπ' ὄρεων περιτετυλιγμένοι, ὡς καὶ δεξιὰ χεῖρες καὶ κέρατα, ὡσχύτως ὑπὸ ὄρεων περιβεβλημένοι, ἦσαν τὰ σύμβολα εὐδαιμονίας.

Ὁ βασκανὸς ὀφθαλμὸς, *malus oculus*, παρίσταται ἐπίσης ἐπὶ νομισμάτων καὶ σφενδονῶν (ἐκμαγμάτων), περιφρονούμενος ποικιλοτρόπως καὶ προσβαλλόμενος ὑπὸ διαφόρων ζώων. Κατὰ τοῦ βασκανοῦ δὲ ὀφθαλμοῦ ἦσαν ἐν χρήσει κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ διάφορα φάρμακα, ἅτινα, κατὰ τὴν τότε δόξαν, ἠδύναντο νὰ ματαιώσωσι τὰ τῆς βασκανίας ἀποτελέσματα. Μεταξὺ τῶν κατὰ τῆς βασκανίας ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἐν χρήσει ἀντιδότων, σημειωτέον εἶδος τι σκοροῦδου *Allium Moly*, αὐτὸ ὄνομα ἐκ τοῦ μωλύου κατάγεται, καὶ ἐκ τῶν συγγραφῶν ἐξάγεται, ὅτι ὁ Ἑρμῆς ἐχρᾶτο τῷ εἰρημένῳ εἶδει τῶν σκοροῦδων κατὰ τῆς βασκανίας τῆς Κίρκης. Τὸ τοιοῦτον σκοροῦδον ἐκλήθη ἀκολούθως *Allium Magicum*. Ὁ Διοσκορίδης καλεῖ τὸ φυτὸν τοῦτο *Moly* ἐκ τοῦ μωλύειν τὰς νόσους *ab amolliendis morbis*. Γνωστὸν εἶνε κατὰ ποῖον τρόπον ἐφαρμόζεται τὸ σκοροῦδον πρὸς προφύλαξιν τῶν νεογνῶν ἀπὸ τῶν βασκανιῶν.

Ἐτερόν τι ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρήσιμον κατὰ τῆς βασκανίας ἦτο καὶ ἡ ῥίζα τοῦ Μανδραγόρα, ἧς μνεῖαν ποιεῖται ὁ Ἀπολλόδορος, καλῶν αὐτὴν Κιρκίαν ῥίζαν, καθότι ἡ Κίρκη λέγεται ὅτι μετεχειρίσθη αὐτὴν πρὸς βασκανίαν. Ὁ Διοσκορίδης ἐτυμολογῶν τὸ ὄνομα τῆς ῥίζης ταύτης λέγει, ὅτι ἐκλήθη Μανδραγόρα, ἐπειδὴ εὐρίσκεται εἰς τὰ σπήλαια καὶ περὶ τὰς τῶν ζώων μάνδρας. Ὑπῆρχε δὲ καὶ αὕτη ἡ πρόληψις, ὅτι ἵνα διατηρῆ ῥίζα τις τὰς ἐνεργείας τῆς δὲν ἔπρεπε νὰ ἀποσπάται τῆς γῆς δι' ἀνθρωπίνης χειρός. Διὰ τοῦτο ἔδενον αὐτὴν εἰς τὴν οὐρὰν δυνατοῦ κυνός, ὅστις στενοχωρούμενος ἐξερρίζονεν αὐτήν. Ἐπίσης μνεῖαν ποιεῖται καὶ τῆς κατὰ τῆς βασκανίας προφυλακτικῆς δυνάμεως τῆς ῥίζης τῆς σκίλλης, ἧτις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Αἰγυπτίοις τοσαύτην ὑπόληψιν ἔχαιρεν, ὥστε τῆ ὀκοδόμησαν καὶ ἰδιαίτερον ναὸν εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποίου ἵστατο ἐκ μαρμάρου γεγλυμμένου κρόμμυον.

Ξ. ΑΑΝΔΕΡΕΡ.